Sayın Cumhurbaşkanım

Değerli Konuklar

İstiklal ve istikbal savaşımızın başkomutanı, Cumhuriyetimizin kurucu önderi, yediden yetmişe bütün Türk milletinin saygısını ve sevgisini kazanmış büyük devlet adamı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü sonsuzluğa uğurlayışımızın 88. yıl dönümü vesilesiyle Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu tarafından düzenlenen 10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı'nda zatıalilerini, saygıdeğer devlet erkânımızı ve değerli konuklarımızı Atatürk Yüksek Kurumu Yerleşkesi'nde ağırlamaktan büyük bir şeref duyuyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, İstiklal savaşımızdan bugüne dek vatanları uğruna can vermiş olan aziz şehitlerimizi, kahraman gazilerimizi, Atatürk'ün silah ve kalem arkadaşlarını rahmet, minnet ve şükran duygularıyla yad ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanım

Büyük Türk milleti, insanlık tarihine damgasını vurmuş milletler arasında, her bakımdan önemli bir yere sahiptir. Türk milletinin Asya'nın uçsuz bucaksız bozkırlarında başlayan hikayesi, zaman içinde üç kıtaya yayılarak devam etmiş, Türkler üç kıtaya yayılan binlerce yıllık şanlı tarihleri boyunca, çok sayıda beylik, devlet ve

imparatorluk kurmuşlardır. Öyle ki bugün, dünyanın sayılı kültür ve medeniyetlerinden birisini meydana getiren Türklerin içinde olmadığı bir Asya, Avrupa ve Afrika tarihi yazmak mümkün değildir.

Ömrünün tamamını Türk milletinin varlığına ve bekasına adamış olan Atatürk, kahraman Türk milletinin büyük fedakarlıklarıyla istiklal savaşını eşsiz bir zaferle sonuçlandırıp bu muhteşem zaferi cumhuriyetin ilanıyla taçlandırmasının hemen ardından, gelişen dünya devletleri arasında hak ettiği yeri alma mücadelesine girişen genç Türkiye Cumhuriyeti devletini, aklı ve bilimi rehber edinerek, özellikle dil, tarih, kültür ve sanat alanında yapmak istediği büyük hamlelere ulaştıracak bir altyapı oluşturmayı askerî ve siyasi hayatının en büyük ve önemli hedefleri arasında görüyordu.

Atatürk bu düşünceden hareketle 1931'de Türk Tarih Kurumunu, 1932'de de Türk Dil Kurumunu bizzat kendi gözetimi ve himayesi altında kurmuştu. Türk tarihinin, Türklerin tarih sahnesine çıktıkları dönemlerden başlayarak araştırılmasını; Türk dilinin yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarılmasını ve kendi köklerinden güç alarak zenginleşmesini amaçlayan Atatürk, bu kurumların, vefatından sonra da varlıklarını sürdürebilmeleri için şahsi mirasının belli bir bölümünü adı geçen kurumlara bırakmıştı.

Atatürk Yüksek Kurumu ve bağlı kurumları olan Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi 1982 Anayasası'nın 134'üncü maddesine istinaden kurulmuştur.

16 Nisan 2017 tarihli Anayasa Değişikliği Halkoylaması ile Anayasa'nın 134. maddesinde yapılan değişiklik sonucunda, "Başbakanlığa bağlı" ibaresi "Cumhurbaşkanının görevlendireceği bakana bağlı" şeklinde değiştirilmiştir. 15 Temmuz 2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan 2018/1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgilendirilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, kurulduğu günden bu yana Atatürk'ün "muasır medeniyetlere erişmek" hedefini gerçekleştirme yönündeki çalışmalarını bütüncül bir anlayışla ve aynı heyecanla sürdürmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanım

Yüksek müsaadelerinizle, Atatürk Yüksek Kurumuna bağlı kurumlarımızın özellikle son dönemlerde dil, tarih, kültür, bilim ve sanat dünyamıza sunduğu katkılardan kısaca söz etmek isterim.

Kurumlarımız, bilgiye erişimin hızlı, nitelikli ve güvenilir bir şekilde sağlanmasını öngören sayısal çağın gereklerine uygun olarak genel ağ sayfaları ve mobil

uygulamalarla kamuya sundukları hizmetlerde öncü konuma sahiptirler. Eş zamanlı olarak genel ağ sayfalarından da ulaşılabilen Türkçe Sözlük, Ortaokul Sözlüğü, Kelime Köşesi, Atatürk Ansiklopedisi, Türk Dünyası Ansiklopedisi, Tarih Çevirme Kılavuzu, Ansiklopedik Türk Tarih Sözlüğü, Masal Masal Türkiye, Masal Masal Türk Dünyası mobil uygulamalarımız ücretsiz olarak milletimizin hizmetine sunulmuş olup sadece Türkçe Sözlük mobil uygulamamız iki milyondan fazla kullanıcı tarafından indirilmiştir.

Bunların yanı sıra Dijital Tarih Akademisi, Nutuk Külliyatı, Yeni Sözlük, Türk Mutfak Kültürü Atlası ve Ansiklopedisi, Cumhuriyet Dönemi Türk Sanatı Araştırmaları, Türk Sanatında Sanatçılar Ansiklopedisi, Türkiye Giyinme Kimliği Dijital Platformu, Dijital Türk Mitolojisi Ansiklopedisi, Enver Kadiç Bosna Belgeleri Külliyatı gibi yeni projelerimize ve çalışmalarımıza da genel ağ sayfaları üzerinden ulaşılabilmektedir.

Türk Dil Kurumu tarafından yürütülen **Türkiye Türkçesi Köken Bilgisi (Etimoloji) Sözlüğü, Türkiye Türkçesi Ağızlar Atlası, Türkçe Müzesi, Dil Laboratuvarı, Türkiye Terim Bankası** ve **Türk Dili Bilgi Sistemi (DİLBİS) Projeleri** yapay zekâ çağında Türkçenin geleceğine damga vuracak son derece önemli projeler olarak sürdülmektedir. Bu kapsamında yürütülen **Derlem Tabanlı Türkçe Sözlük** çalışmasıyla kitaplar,

süreli yayınlar ve günlük dil kullanımından elde edilen geniş kapsamlı metinler incelenerek kelimelerin güncel anlamlarının, kullanım sıklıklarının ve bağlamlarının belirlenmesi; **Büyük Dil Modeli** çalışmalarıyla ise Türkçeyi anlama ve Türkçe metin üretme yeteneğine sahip yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesi, Türkçenin dil teknolojilerindeki kullanımının güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

İlki 1932 yılında bizzat Atatürk'ün yüksek katılımlarıyla gerçekleştirilen Türk Tarih Kongresi'nin XX.si 26–30 Ekim tarihleri arasında Ankara'da düzenlenmiş, beş gün süren kongrede 32 farklı ülkeden gelen bilim insanları 253 bildiri sunmuşlardır.

Sayın Cumhurbaşkanım

Atatürk Yüksek Kurumu kamu yayıncılığı alanında da, üniversiteler dahil bütün kamu kurumları arasında birinci sırada yer almaktadır. Kuruldukları günden bu yana beş binden fazla eser üreten kurumlarımızda, 2026 yılının başından bugüne dek AKM'de 34, ATAM'da 37, TDK'de 98, TTK'de 109 adet olmak üzere toplamda 278 kitap yayımlanmıştır. Ülke sathında düzenlenen büyük kitap fuarlarına imkan ölçüsünde katılmaya çalışan kurumlarımız, gezici kitap satış araçları vasıtasıyla eserlerimizi Türkiye'nin her şehrine ulaştırmaya çalışırken bir yandan da bu eserlerin önemli bir bölümü talep eden

bütün kamu kurumlarına, üniversitelere, orta öğretim okullarına, kütüphanelere, cezaevlerine ücretsiz olarak gönderilmektedir. 2026 yılı itibarıyla 90 bin kitap ücretsiz dağıtılmıştır.

TTK Belleten, Belgeler, Höyük, Atatürk Araştırmaları Dergisi, Erdem, Arış, Türk Dili, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten adlı köklü ve uluslararası indekslerce taranan dergilerimiz kesintisiz olarak yayın hayatlarına devam etmektedirler.

Türk Dil Kurumunca çocuklara yönelik yayınların sayısı artırılmış olup Atatürk Kültür Merkezinin Türkçe dışında pekçok dünya diline de çevirilen Türk Masalları Külliyatı projesi büyük ilgi görmekte ve geniş kitlelere ulaşmaktadır.

2026 yılında panel, çalıştay, konferans, sempozyum, kongre, sergi, belgesel gösterimi, kitap tanıtımı gibi bilimsel etkinliklerimizin toplam sayısı 180'i bulmaktadır.

Yine 2026 yılı itibarıyla toplam 1345 lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencisine eğitim ve araştırma bursu verilmiş olup, 2019 yılından bu zaman kadar 100'den fazla arkeolojik kazı ve yüzey araştırmasına maddi destek sağlanmıştır.

Zaman darlığı dolayısıyla, kurumlarımızın bir yıla sığdırdıkları yüzlerce faaliyetten pek azını burada anabildiğim bütün bu bilimsel ve kültürel hareketliliğin, kurumlarımızın cari giderleri çıkıldığında geriye kalan

yaklaşık yüzde yirmilik mütevazı bir bütçeden karşılandığını da burada dikkatlerinize sunmak isterim.

Sayın Cumhurbaşkanım

10 Kasım Atatürk'ü Anma Törenimizi teşriflerinizden dolayı zatıalilerine, değerli devlet erkanımıza ve aziz konuklarımıza teşekkür ediyor, Atatürk'ün en önemli eserim dediği ve 103. yılını büyük bir gurur ve sevinçle idrak ettiğimiz Cumhuriyetimizin ilelebet payidar kalacağına duyduğum sarsılmaz inancı tekrarlayarak hepinizi bir kez daha saygıyla selamlarım.